

Szentgerice (Gălățeni)



Szentgerice unitárius temploma

Marosvásárhelyről az DN 13-as , Brassóba vezető úton indulunk el . Ákosfalva egyetlen útkereszteződésében balra térünk , a backamadarasi Nyárád-hídon átkelve , a két lehetséges közül a jobbra nyíló , Szentgericére vezető döngölt földutat választjuk .



A Nyárád alig 70 km hosszú fővölgyében és mellékpatacai mentén majdnem 70 falu helyezkedik el . Szentgerice 2500 holddal a nagyobb határú falvak közé tartozik . A híres bortermő vidék lakóinak száma 1982 - ben meghaladja az 1500-at , 1993-ban 1212 lelket számolnak . Nevét a falu a latin Sancta Gratia szószerkezetből eredezteti, melynek jelentése isteni kegyelem.

Két temploma közül a 13.sz végéről származó unitárius a régebbi , a reformátusoké 1860-67 között épült . Többségében unitáriusok lakják .



Jakab Elek történetíró (1820-1897) szülőfaluja.

Első említése 1332-ben : „Laurentius sacerdos de sancta Gerecia solvit XXV denarios“ (Mon.Vat)(Entz) 1332-34 között papja Lőrinc , 1336-ban Demeter . 1497-ben Zenthgracia formában fordul elő. A sajátságos név valószínűleg a Ferenc-rendiek „egy 1263-ban elhalt tudós és jámbor szentje ”, Szent Gratiánnak , elmagyarosítva: Geréciának a nevéből eredeztethető. (Kelemen) „Zentgeritza” község népe a Wittenbergből visszatérő Székely György papjával egyetemben valószínűleg már 1549-ben a lutheranizmushoz csatlakozott , de a 16.sz. folyamán unitárius lett .

Pár évvel ezelőtt az azóta megszűnt Nyárad-menti kisvasút jelentette a kapcsolatot a várossal .

A templom átmeneti román-gót stílusának több ismertetőjegyét őrizte meg . A szentély és hajó déli oldalán két-két gótikus ablak található , az eredetileg csúcsíves , később dongaboltozatúvá átalakított sokszögű záródással épült szentélyt csúcsíves diadalív választja el a hajótól .

A középkori épület „falain falfestmények nyomai maradtak , melyek a sokszori meszelés áldozatai lettek” (Kelemen) Az 1600-as évek fatornya helyébe 1791-92-ban téglatornyot építenek.





1670-es festett kazettás mennyezete Nyárádgálfalvi Kozma Mihály székely asztalos 88 táblából álló műve . (Tőle és Havadi Andrástól származik a régebbi , 1667-es [nyárádszentmártoni](#) mennyezet is .) A nyugati első sor egyszerű pikkelyes motívumai után a többi kazetta legalább 60 különféle , főleg virágdíszítményt hordoz . (székfű , tulipán , stilizált rózsza , szívvirág .)

Színeik a melegpirostól a halvány rózsaszínig váltakoznak . A zöldet kerülte a festő.
A kazettakeretek alaptónusa acélkék , hat sor színe élénkebbnek maradt meg , ami annak a halvány feltevésnek ad táptalajt , hogy szerzőjük nem azonos a többi kazetta festőjével .

Kelemen Lajos szerint : „ Az állati díszítmények...károsan befolyásolják a mennyezet részlethatását ” Bizonyára igaza volt , mi azonban annak örülünk , hogy a nyárádgálfalvi Kozma Mihály munkáját 333 év múltán is láthatjuk még .

A Balás Árpád - szerkesztette , 1999 -ban a „Barangolások a Székelyföldön” - sorozatban megjelent „Maros megye” c. könyvben alábbi népességi adatok állanak :
összlakossága 851 fő , ebből 796 magyar , 54 cigány , 1 román . Felekezeti hovatartozás szerint : 407 unitárius , 394 református , 38 egyéb vallású , 9 római katolikus , az 54 cigány közül pedig három ortodox .



[vissza](#) [a főoldalra](#) [a templomokhoz](#) [az oldal tetejére](#)

© [Molnár Tamás 2003-2009](#)